

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen

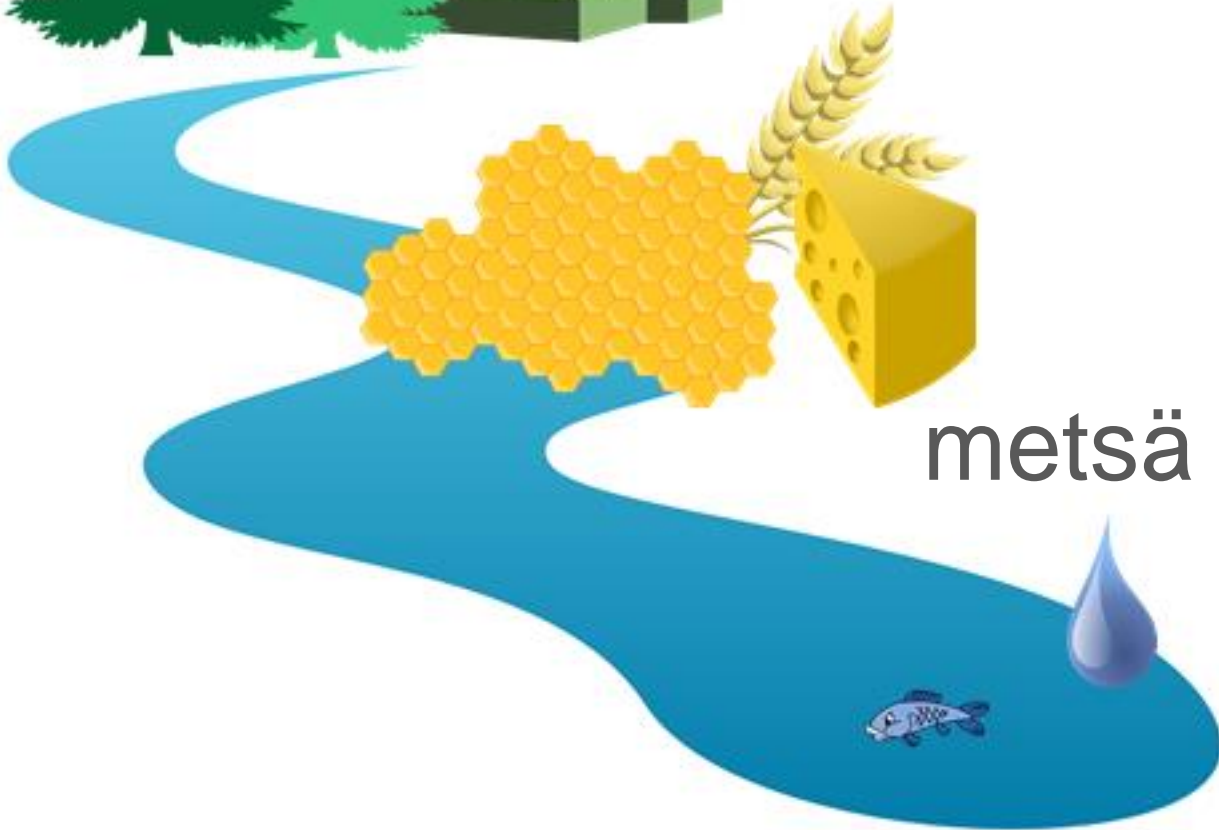

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Keski-Suomen alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2023-2027

Biotalous

metsä ja puu | ruokaketju | vesistöt

Ryhmätyöskentely 60 min.

Kolme kysymystä:

- 1) **Mitkä ovat tärkeimmät asiat, joihin työryhmän teeman kannalta tulisi paneutua?
Määritelkää tavoitetila vuodelle 2027.**
- 1) **Mitä pitää tehdä/tapahtua, että tavoitetilaan päästään?**
- 1) **Mitä toimia tarvitaan, jotta tavoitteet toteutuvat?**

Vaihe 1: Mitkä ovat tärkeimmät asiat, joihin työryhmän teeman kannalta tulisi paneutua?

Määritelkää tavoitetila vuodelle 2027. Kirjatkaa alle (esim. "Puurakentaminen lisääntyy 40 prosentilla.")

Metsästä saatavien puupohjaisten tuotteiden jalostusarvoa on saatu nostettua

Metsien muu kuin puuntuotannollinen käyttö ja niistä syntyvä liikevaihto (matkailu, virkistys, hyvinvointi, luonnontuotteet jne.) on lisääntynyt merkittävästi

On kehitetty uusia metsästä saatavia tuotteita (esim. kemian- tai lääketeollisuuteen, terveyden- ja kauneudenhoitoon)

Metsien taloudellinen hyödyntäminen ja monimuotoisuuden säilyttäminen ovat kehittyneet tasapainoisesti

Metsien hiilensidontaan on rakennettu toimiva kompensatiojärjestelmä

METSÄ 1

Vaihe 2: Mitä pitää tehdä/tapahtua, että tavoitetilaan päästään?

Kirjatkaa alle (esim. "Kaavoituksessa aletaan suosia puurakentamista." "Julkisia rakennuksia tehdään entistä enemmän puusta.")

CLT- ja teollinen puurakentaminen lisääntyy julkisissa ja yksityisissä rakennuskohteissa.

Puutuotealan alueellinen jalostuskapasiteetti kasvaa ja jalostusaste nousee

Ymmärrys metsäluontoon ja hiljaisuuteen liittyvän tuotteistuksen mahdollisuuksista kasvaa.

Metsien monimuotoisuuden esillä pitäminen ja hyödyntäminen toteutuu kokonaiskestävyys huomioiden.

Taito ja tahto uusien innovatiivisten puupohjaisten tuotteiden kehittämiseen kasvaa.

Varautuminen ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin metsäluonnossa paranee

Vaihe 3: Mitä toimia tarvitaan, jotta tavoitteet toteutuvat?

Kirjatkaa alle (esim. "Vaikuttava hanke puurakentamisen edistämiseksi.")

- Rakennetaan ekosysteemiohjelma puutuotealalle kotimaan ja viennin kysyntää varten.
- Panostetaan TKI-toimintaan ja edistetään yritysyritys yhteistyötä.
- Tuetaan puutuotealaan liittyviä investointeja jalostuskapasiteetin ja jalostusasteen nostamiseksi
- Hyödynnetään tekoälyä ja teknologiaa entistä tehokkaammin teollisuudessa (tekoäly -kasvuloikka).
- Rakennetaan uusia reittejä ja palvelurakenteita kansallispuistoihin ja muuallekin lisääntyvän luontomatkailun ja virkistyskäytön tarpeisiin (varautuminen lisääntyvään matkailuun ja virkistyskäyttöön -> luontokohteiden väljyyden turvaaminen).
- Brändätään "Järvi-Suomen metsäkokemus".
- Hyödynnetään hiljaisuutta tuotteistuksessa.
- Edistetään toimialarajat ylittävää retkeilyyn liittyvää yritysyritys yhteistyötä (retkeilyvälineet, retkiruoka, liikkuminen, majoitus ym.).
- Tuetaan volyymin kasvattamista luonnontuotteiden hyödyntämisessä (esim. mahlan tukkuporras).
- Kehitetään puun ja muiden metsistä saatavien tuotteiden uusia ja innovatiivisia käyttömuotoja (pakuri, mahla, kuori, neulaset, sivuvirrat...)
- Kehitetään uusia malleja metsänkäsittelyyn ja metsien monimuotoisuuden turvaamiseen ja toteutetaan niihin liittyviä kokeiluja.
- Lisätään viestintää metsänomistuksesta, metsänhoidosta ja sen merkityksestä (sertifikaatit).

Vaihe 1: Mitkä ovat tärkeimmät asiat, joihin työryhmän teeman kannalta tulisi paneutua?

Määritellä tavoitetta vuodelle 2027. Kirjatkaa alle (esim. "Puurakentaminen lisääntyy 40 prosentilla.")

- Alueellinen metsäohjelma tulee kytkeä CAP27 suunnitelmaan ja hyödyntää tehtyä työtä tässä suunnitelmassa. Metsän kannalta oleelliset toimenpiteet on kerrottu siellä.
- Varmennetaan logistinen ketju kannolta tehtaalle.
- Puupohjaisten tuotteiden kehityksessä Keski-Suomi on kärkimaakuntia.
- Metsän hyödyntäminen matkailussa tarvitsee lisää palvelutarjontaa, yritysten määrän kasvua tällä sektorilla.
- Puurakentaminen

METSÄ 2

Vaihe 2: Mitä pitää tehdä/tapahtua, että tavoitetilaan päästään?

Kirjatkaa alle (esim. "Kaavoituksessa aletaan suosia puurakentamista." "Julkisia rakennuksia tehdään entistä enemmän puusta.")

- Alueellinen metsäohjelma tulee kytkeä CAP27 suunnitelmaan ja hyödyntää tehtyä työtä tässä suunnitelmassa. Metsän kannalta oleelliset toimenpiteet on kerrottu siellä. >
- Varmennetaan logistinen ketju kannolta tehtaalle.
- Puupohjaisten tuotteiden kehityksessä Keski-Suomi on kärkimaakuntia.
- Metsän hyödyntäminen matkailussa tarvitsee lisää palvelutarjontaa, yritysten määrän kasvua. > kysynnän kasvuun vaikuttaminen aktivoi toimijoita
- Puurakentaminen > päättäjien tahtotila ratkaisee paljon (kaavoitus)
- Mäntytukin jalostustoiminnan lisääminen, vaatii investointeja > aktivoidaan yrittäjiä
- Energiapuun hyödyntämisen lisääminen uusilla jakeilla/käyttökohteilla

Vaihe 3: Mitä toimia tarvitaan, jotta tavoitteet toteutuvat?

Kirjatkaa alle (esim. "Vaikuttava hanke puurakentamisen edistämiseksi.")

- Työpaikkoja, liikevaihtoa ja hyvinvointia tuovat hankkeet rahoituksen kärkeen. Vaikutusten mittakaava huomioitava.
- Toimenpiteet, joilla tuodaan/houkutelaaan investointeja maakuntaan.
- Hyvien esimerkkien esiin nostaminen ja markkinointi mm. luontomatkailukohteiden osalta
- Yritysryhmähankkeet ja yritysten välinen yhteistyö

Vaihe 1: Mitkä ovat tärkeimmät asiat, joihin työryhmän teeman kannalta tulisi paneutua?

Määritellä tavoitetta vuodelle 2027. Kirjatkaa alle (esim. "Puurakentaminen lisääntyy 40 prosentilla.")

- **Elintarvikevolyyymiä** (sekä raaka-aine että jalostus) **on nostettava.**
- Tilakoon kasvaessa **kannattavuuteen ja ammattitaitoon pitää saada parannusta.** Myöskin pienimuotoiseen tai monialaiseen yrittäjyyteen huomiota. Maakunnassamme on hyvät kouluttautumismahdollisuudet, mutta **erityisosaamista tarvitaan** (elintarvikejalostus / korkea-aste ja artesaani, tuotekehitys & tuotteistus).
- **Nuorten ja aloittavien yrittäjien kannustaminen.**
- **Toimivat tietoliikenneyhteydet** ovat kaiken A ja O! Tämä koskee kaikkia yrityksiä. Muunkin **teknologian kehittäminen** on tärkeää.
- **Tieverkostot on saatava kuntoon**, jotta yritystoiminta on mahdollista taajamien ulkopuolellakin.
- **Kotimaisen kalan saatavuus ja kysyntä pitäisi saada kohtaamaan.** Miten kala saadaan järvestä? **Jalostusasteen nostaminen** on tärkeää. Tämä on myöskin osa ympäristön hoitamista.
- **Ruokamatkailu tuotteistettu ja saavutettava yhteistyössä** toimialarajapinnat ylittäen.
- **Ilmastonmuutoksen huomioiminen.** Ympäristövaikutuksiin (hiilijalanjälkeen) ja viestintään huomiota; tiedon jalkauttaminen.

Vaihe 2: Mitä pitää tehdä/tapahtua, että tavoitetilaan päästään?

Kirjatkaa alle (esim. "Kaavoituksessa aletaan suosia puurakentamista." "Julkisia rakennuksia tehdään entistä enemmän puusta.")

- **Verkostoitumista ja yhteistyötä on lisättävä. Tiedon välitystä yritysten ja hankkeiden välillä on lisättävä, benchmarking. Arvoverkkojen rakentaminen.**
- **Ennakointia ja tulevaisuuden markkinoiden ja kuluttajakäyttäytymisen "lukutaitoa".**
- Tuotteet tarvitsisivat tarinoita, jotta kuluttajat kiinnittäisivät niihin huomiota. Yrittäjillä ei tahdo olla aikaa markkinointiin, mutta yhteistyöllä ja järkevällä työnjaolla tarinat saataisiin näkyviksi. **Tuotannon läpinäkyvyys ja yritystoiminnan esitleminen kuluttajille.** Luomutuotanto ja siitä viestittäminen. Tarvitaan myös luomusertifioituja metsiä, jotta tuotteita saataisiin markkinoille.
- **Nimisuojuotteet. Sertifioinnit / yhteisbrändäys** (vrt.DO. Saimaa)
- **Saavutettavuus** – tuotteistus, myynti- ja markkinointiosaaminen & rakenteet / fasiliteetit / kanavat.
- **Tuotteista pitäisi saada oikea hinta, jotta toiminta olisi kannattavaa (esim. luomunaudanliha). Tehtävä imagotyötä ja vaikutettava kuluttajiin. Myöskin kauppa-alan pitäisi sitoutua tähän entistä enemmän.**

Vaihe 3: Mitä toimia tarvitaan, jotta tavoitteet toteutuvat?

Kirjatkaa alle (esim. "Vaikuttava hanke puurakentamisen edistämiseksi.")

- **Puhetta ja viestintää ruuasta. Kotimaisuuteen, lähituotantoon, tuotteiden laatuun ja myöskin luomuun on kiinnitettävä huomiota.** Tuotteiden laadun ja alkuperän on oltava sellaista, mitä luvataan. Kuluttajat on saatava ymmärtämään, mistä he maksavat. Tuotteiden on oltava myöskin ulkonäöltään houkuttelevia ja "massasta" erottuvia.
- **Hankkeiden myötä käynnistynyt liiketoiminta on saatava jatkumaan hankkeiden päätyttyäkin.**
- **Hankkeiden on oltava riittävän suuria. Aktiivista tiedon välittämistä hankkeista ja niiden tuloksista.**
- **Yrittäjäkertomukset ja vertaistuki ovat tehokkaita toiminnan kannustimia ja hyvien käytänteiden oppimispaikkoja. Erityisesti opintomatkat ovat tärkeitä.**
- **Koulutushankkeet ovat edelleen tärkeitä – rahoitusmalli oli päättyneellä ohjelmakaudella haaste (tukitaso%), kun kohderyhmänä olivat pienet elintarvikeyritykset, sen sijaan maitopuolen iso hanke toimi hyvin.**
- **Yritysrühmähankkeet.**
- **Yhteistyötä edistävät ja siihen ohjaavat hankkeet.**
- **Elintarvikejalostuksen osaamisen parantamiseen vaikuttavat hankkeet ja yhteistyö oppilaitosten kanssa.**

Vaihe 1: Mitkä ovat tärkeimmät asiat, joihin työryhmän teeman kannalta tulisi paneutua?

Määritellä tavoitetta vuodelle 2027. Kirjatkaa alle (esim. "Puurakentaminen lisääntyy 40 prosentilla.")

- perusruokahuollon varmistaminen / huoltovarmuus valtakunnallisesti
- Keski-Suomessa myös kilpailukykyistä perusmaataloutta
- elintarvikealan jatkojalostusloikka
- viennin edistäminen
- luomu- ja lähiruuan tuotannon ja käytön lisääminen
- ruuan tuotannon kestävyys ja vastuullisuuden huomioiminen

RUOKA 2

Vaihe 2: Mitä pitää tehdä/tapahtua, että tavoitetilaan päästään?

Kirjatkaa alle (esim. "Kaavoituksessa aletaan suosia puurakentamista." "Julkisia rakennuksia tehdään entistä enemmän puusta.")

- viljelijöiden jaksamisen turvaaminen
- monialaisten tilojen tukeminen
- jatkajien ja nuorten viljelijöiden kannustaminen ja tukeminen
- peltojen saaminen hyötykäyttöön, tuottavaan toimintaan
- maataloustuottajien huomioon ottaminen kuntien elinkeinostrategioihin
- tietoisuuden lisääminen esim. lähiruuasta
- monipaikkaisuuden hyödyntäminen

Vaihe 3: Mitä toimia tarvitaan, jotta tavoitteet toteutuvat?

Kirjatkaa alle (esim. "Vaikuttava hanke puurakentamisen edistämiseksi.")

- vaikuttaminen päättäjiin tukijärjestelmien järjeistämistä
- imagon nostaminen (tiedottaminen vaikuttaminen eri sektoreille)
- yhteistyöhankkeiden lisääminen ja laajentaminen sekä koti- että ulkomaan markkinoille
- talous- ja yrittäjyyskoulutus
- yhteistyöhankkeet viennin edistämiseen
- tehokas ja oikea-aikainen viestintä

VESISTÖ 1

Vaihe 1: Mitkä ovat tärkeimmät asiat, joihin työryhmän teeman kannalta tulisi paneutua?

Määritellä tavoitetta vuodelle 2027. Kirjatkaa alle (esim. "Puurakentaminen lisääntyy 40 prosentilla.")

- Kaikkien vesien tila vähintään hyvä vuoteen 2027 mennessä (järvet, joet ja pohjavedet).
- Ammattimaisen kalastuksen toimintaedellytysten parantaminen. Ammattikalastajien määrän lisääminen.
- Vesistöjen tilasta viestimisen, yhteistyön ja verkostoitumisen kehittäminen.
- Vesistöjen nykyistä parempi hyödyntäminen matkailussa ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien kehittämisessä.
- T&K liiketoiminnan ja vesistöjen käytön kestävä kehittäminen.

Vaihe 2: Mitä pitää tehdä/tapahtua, että tavoitetilaan päästään?

Kirjatkaa alle (esim. "Kaavoituksessa aletaan suosia puurakentamista." "Julkisia rakennuksia tehdään entistä enemmän puusta.")

- Valuma-alueiden toimijoiden yhteistyön kehittäminen vesistöjen tilan parantamiseksi.
- Kalakantatiedon kehittäminen ja hyödyntäminen.
- Ammattimaisen kalastuksen merkittävä tukeminen.
- Kalatuotteiden jalostusasteen parantaminen.
- Parhaiden käytäntöjen käyttöön ottaminen.
- Uusien T&K tietojen tuomat ratkaisut käyttöön ja niiden hyödyntäminen esim. matkailussa ja liiketoiminnan edistämisessä.
- Kansainvälisen markkinoinnin lisääminen ja digitaalisuuden hyödyntäminen.

Vaihe 3: Mitä toimia tarvitaan, jotta tavoitteet toteutuvat?

Kirjatkaa alle (esim. "Vaikuttava hanke puurakentamisen edistämiseksi.")

- Investointiavustusten kehittäminen.
- Uusia toimijoita ja uudenlaista yhteistyötä.
- K-S vesistökuunnostusverkoston valjastaminen tavoitteiden eteenpäin viemiseen.
- Käytännön tutkimus osaksi liiketoiminnan kehittämishankkeita.
- Kansainvälisyyden lisääminen.

